

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.032
у Хмельницькому університеті
управління та права
імені Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора юридичних наук, професора
ІВАНОВСЬКОЇ Алли Миколаївни на дисертацію
ЗАБОЖЧУК Оксани Володимирівни на тему
«Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції
України з місцевими органами виконавчої влади та органами
місцевого самоврядування»,
поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Розвиток України як демократичної правової держави та орієнтир на європейські конституційно-правові цінності передбачає побудову в країні міцного конституційного правопорядку і належного дотримання прав та свобод людини. Ефективне функціонування органів публічної адміністрації є основою встановлення, підтримки та зміцнення такого правопорядку.

На сьогодні роль Національної поліції як важливої складової органів публічної адміністрації і одночасно правоохоронного органу неухильно зростає. Національна поліція, як і інші спеціальні структури, що забезпечують безпеку країни, – це ті органи, котрі зобов'язані у межах своєї компетенції забезпечувати законність і правопорядок, боротьбу з порушеннями прав людини і правового режиму роботи органів публічної адміністрації. Ефективність забезпечення правопорядку передусім залежить від безпосереднього зв'язку Національної поліції з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Така взаємодія є необхідною та важливою частиною ефективного виконання завдань Національної поліції.

Окремі аспекти взаємодії органів Національної поліції з місцевими органами публічної адміністрації тією чи іншою мірою висвітлювались в роботах учених-адміністративістів. Однак, на сьогоднішній день відсутні комплексні дослідження, присвячені визначенню поняття та форм взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки і порядку, що ще раз підкреслює важливість та актуальність запропонованої теми. Існує ціла низка теоретичних і практичних проблем взаємодії Національної поліції України з місцевими органами

виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, зокрема, щодо напрямів, форм, методів такої взаємодії, які потребують глибокого теоретичного аналізу та законодавчого вдосконалення, що сприятиме підвищенню ефективності такої взаємодії та сприятиме покращенню діяльності Національної поліції загалом.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна визначається в першу чергу її структурою, логікою викладу матеріалу, застосовуваними методами вирішення поставлених завдань, новизною пропонованих до захисту положень. Структура роботи сприяє повноцінному і послідовному розкриттю теми, що в кінцевому підсумку дозволило авторці успішно вирішити поставлені перед нею завдання. Робота складається зі вступу трьох розділів (9-ти підрозділів), висновків, списку використаних джерел та додатків. Структурна побудова дисертаційного дослідження не викликає заперечень і уявляється досить логічною. Між історико-теоретичною (Розділ I), аналітичною (Розділ II) та практично орієнтованою (Розділ III) частинами простежується стійкий зв'язок. У межах кожного розділу і підрозділу дисертації розробляється певний відносно самостійний аспект досліджуваної проблеми, що сприяє розкриттю загального задуму пропонованого дослідження.

Результати дисертаційного дослідження Оксани Володимирівни Забожчук є науково обґрунтованими, адже у роботі комплексно опрацьовано широкий спектр проблем, пов'язаних з особливостями адміністративно-правових засад взаємодії Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації мають достатній ступінь обґрунтованості, оскільки базуються на теоретичних працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених – представників, насамперед, науки адміністративного права. Зокрема, теоретичною основою дисертаційного дослідження є наукові праці українських і зарубіжних учених із загальнотеоретичної юриспруденції, адміністративного права, інших галузей права.

У дисертації чітко сформульована мета. Об'єкт та предмет дослідження визначені відповідно до встановлених вимог та дозволяють всебічно проаналізувати поставлену проблему, не виходячи за межі наукової спеціальності. Дисертація Забожчук О.В. написана грамотно, сприймається легко та з інтересом.

У дисертаційній роботі міститься ряд нових оригінальних теоретичних, практичних положень та висновків, що визначають *наукову новизну* дисертаційного дослідження, сформульовану авторкою. Погоджуючись у цілому із винесеними на захист положеннями, доцільно відмітити ключові з них.

До найвагоміших результатів, отриманих в роботі, слід віднести такі.

1. Авторкою ефективно опрацьовано та узагальнено позитивний зарубіжний досвід щодо взаємодії поліції з місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування, що дало змогу виокремити позитивні та негативні тенденції вітчизняної законодавчої регламентації взаємодії вказаних органів.

2. Вдало охарактеризовано адміністративно-правовий статус Національної поліції України, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування як суб'єктів взаємодії, під яким запропоновано розуміти сукупність встановлених у нормативно-правових актах завдань, функцій, прав та обов'язків цих суб'єктів.

3. Проаналізовано й узагальнено позитивний досвід провідних країн Європи, а також США щодо взаємодії поліції з місцевими органами публічної адміністрації, за результатами якого висловлено низку пропозицій по вдосконаленню вітчизняної нормативно-правової бази у цій сфері, зокрема щодо запровадження комісій безпеки і порядку для забезпечення ефективної взаємодії територіальних органів поліції з територіальними управліннями органів виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також запровадження системи народного контролю за діяльністю органів поліції, реалізація програм у сфері профілактики правопорушень.

4. Представлені конструктивні пропозиції стосовно внесення змін до чинного законодавства, що надасть змогу більш ефективно здійснювати взаємодію Національної поліції з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Зокрема обґрунтовано необхідність розроблення та прийняття: а) Закону України «Про військові адміністрації», в якому запропоновано визначити організацію, повноваження і порядок діяльності військових адміністрацій, а також закріпити окремі норми про їх взаємодію з правоохоронними органами (у т.ч. й з Національною поліцією України); б) Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на наступні п'ять років, якою запропоновано передбачити норми щодо взаємодії і співпраці Національної поліції України, та місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування (як суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми у запобіганні торгівлі людьми); в) Національного плану захисту та забезпечення безпеки та стійкості критичної інфраструктури, де обов'язково необхідно закріпити детальні положення щодо взаємодії між Національною поліцією України, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (як одних із суб'єктів національної системи захисту критичної інфраструктури).

Також авторкою аргументовано доцільність необхідності внесення відповідних змін до чинного законодавства, спрямованих на вдосконалення адміністративно-правових засад взаємодії Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в сучасних умовах, зокрема, до Законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні»,

«Про Національну поліцію», «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», «Про військово-цивільні адміністрації», «Про правовий режим воєнного стану», «Про основи національного спротиву», постанов Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію», від 29.12.2021 № 144 «Про затвердження Положення про добровольчі формування територіальних громад», від 07.02.2018 № 58 «Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції», розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 № 181-р «Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні» та окремих наказів Міністерства внутрішніх справ України;

Заслуговує на увагу пропозиція здобувачки закріпити на законодавчому рівні норми щодо створення в апараті місцевих державних адміністрацій та у виконавчих органах відповідних рад органів місцевого самоврядування окремих структурних підрозділів із взаємодії з правоохоронними органами та розробити для подальшого затвердження проєкт типового Положення про зазначений структурний підрозділ із взаємодії з правоохоронними органами.

Окремо слід відзначити цінність проведеної роботи для науки та практики. Результати дисертаційної роботи спрямовані на внесення пропозицій щодо вдосконалення чинного адміністративного законодавства України, врегулювання правових колізій у практичній діяльності органів публічної адміністрації. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані й у навчальному процесі під час підготовки розділів підручників, навчальних посібників, при викладанні дисциплін конституційно-правового та адміністративно-правового спрямування (зокрема, таких, як «Конституційне право України», «Муніципальне право», «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Адміністративна діяльність Національної поліції»), у науково-дослідній роботі студентів (Акт впровадження Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова № 0597/22 від 25.10.2022 р.).

Повнота викладу положень дисертації в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення та результати дисертації висвітлено у 9 наукових публікаціях, зокрема: 4 статтях, з яких 3 – опубліковано в наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному науковому періодичному виданні, а також у 5 тезах наукових доповідей – у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнської науково-практичних конференцій.

Зокрема в наукових публікаціях здобувачки було досліджено поняття та сутність взаємодії Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування., здійснено адміністративно-правову характеристику принципів взаємодії Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, визначено основні напрями та форми взаємодії

місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з Національною поліцією України. Окрему увагу у публікаціях дисертантки приділено проблемам адміністративно-правового забезпечення взаємодії поліції з органами місцевої влади, проблемам забезпечення прав людини під час взаємодії поліції з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування а також особливостям взаємодії поліції з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, зокрема.

З вищезазначеного можна зробити висновок, що авторкою у наукових публікаціях у повній мірі розкрито основний зміст дисертації та обґрунтовано отримані наукові результати.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Підтримуючи більшість висловлених здобувачкою у новизні та висновках ідей та положень, варто відзначити окремі положення, які видаються дискусійними, та потребують додаткового обґрунтування під час захисту дисертації.

1. Дисертація набула б додаткового змісту, якби авторка у підрозділі 1.3, надаючи характеристику адміністративно-правового статусу Національної поліції України, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, висвітлила та розкрила структурні елементи цього статусу.

2. Доцільно було б узагальнити представлений матеріал та відобразити в повному виді розгорнуту авторську наукову позицію стосовно механізму адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції України, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

3. У наукових джерелах містяться різні думки щодо співвідношення термінів «взаємодія» та «координація», які дійсно є близькими за змістом. Тому не зовсім зрозумілою є позиція авторки щодо власної участі у розмежуванні відповідних термінів або визначенні їх як синонімів.

Слід зазначити, що викладені зауваження переважно мають дискусійний характер і тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю питань, що розкриваються автором.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження **Забожчук Оксани Володимирівни** на тему «**Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування**» відповідає вимогам, що встановлені у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, що має істотне значення для науки адміністративного права, а його авторка – **Забожчук Оксана Володимирівна** – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**проректор з наукової роботи
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
доктор юридичних наук, професор**

Алла ІВАНОВСЬКА